

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 5ης Απριλίου 1979 *

Στην υπόθεση 148/78,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση της Pretura Penale του Μιλάνου προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του παραπέμποντος δικαστηρίου μεταξύ

Εισαγγελικής Αρχής

και

Tullio Ratti, κατοίκου Μιλάνου

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία των δύο οδηγιών του Συμβουλίου που αφορούν την εναρμόνιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών, εκ των οποίων η πρώτη, 73/173/ΕΟΚ, της 4ης Ιουνίου 1973, περί προσεγγίσεως των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών που αναφέρονται στην ταξινόμηση, συσκευασία και επισήμανση επικινδύνων παρασκευασμάτων (διαλυτών) (ΕΕ ειδ. έκδ. 15/001, σ. 3 επ.) η δε δεύτερη 77/728/ΕΟΚ, της 7ης Νοεμβρίου 1977 περί προσεγγίσεως των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών που αφορούν την ταξινόμηση, συσκευασία και επισήμανση των χρωμάτων, βερνικιών, τυπογραφικών μελανών, κολλών και συναφών προϊόντων (ΕΕ ειδ. έκδ. 13/007, σ. 25 επ.),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους J. Mertens de Wilmars, πρόεδρο τμήματος, προεδρεύοντα, Mackenzie Stuart, πρόεδρο τμήματος, P. Pescatore, M. Sørensen, A. O'Keefe, G. Bosco και A. Touffait, δικαστές,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ιταλική.

γενικός εισαγγελέας: G. Reischl
γραμματέας: A. Van Houtte

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

(το μέρος που περιέχει τα περιστατικά παραλείπεται)

Σκεπτικό

- 1 Με Διάταξη της 8ης Μαΐου 1978, που περιήλθε στο Δικαστήριο στις 21 Ιουνίου 1978, η Pretura Penale του Μιλάνου υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, ορισμένα προδικαστικά ερωτήματα ως προς την ερμηνεία δύο οδηγιών του Συμβουλίου που αφορούν την εναρμόνιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών εκ των οποίων η πρώτη, 73/173/ΕΟΚ, της 4ης Ιουνίου 1973, περί προσεγγίσεως των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών που αναφέρονται στην ταξινόμηση, συσκευασία και επισήμανση επικινδύνων παρασκευασμάτων (διαλυτών) (ΕΕ ειδ. έκδ. 15/001, σ. 3 επ.) η δε δεύτερη 77/728/ΕΟΚ, της 7ης Νοεμβρίου 1977, περί προσεγγίσεως των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών που αφορούν την ταξινόμηση, συσκευασία και επισήμανση των χρωμάτων, βερνικιών, τυπογραφικών μελανών, κολλών και συναφών προϊόντων (ΕΕ ειδ. έκδ. 13/007, σ. 25 επ.).
- 2 Τα ερωτήματα αυτά ανέκυψαν στο πλαίσιο ποινικής δίκης κατά του διευθύνοντος επιχείρηση παραγωγής διαλυτών και βερνικιών, με την κατηγορία ότι παρέβη ορισμένες διατάξεις του ιταλικού νόμου 245 της 5ης Μαρτίου 1963 (GURI της 21.3.1963, σ. 1451) που επιβάλλουν κυρίως στους κατασκευαστές προϊόντων περιεχόντων βενζόλιο, τολουόλιο και ξυλόλια να επικολλούν, επί των περιεχόντων αυτά τα προϊόντα δοχείων, ετικέττα αναφέρονσα επιπλέον την ύπαρξη αυτών των ουσιών, το ολικό ποσοστό τους και, χωριστά, το ποσοστό βενζολίου.
- 3 Κατά την κρίσιμη εποχή, αυτή η νομοθεσία, καθόσον αφορά τους διαλύτες, έπρεπε να είχε προσαρμοστεί σε εκτέλεση της οδηγίας 73/173/ΕΟΚ, της 4ης Ιουνίου 1973, της οποίας τα κράτη μέλη όφειλαν να μεταφέρουν τις διατάξεις στην εσωτερική τους έννομη τάξη το αργότερο στις 8 Δεκεμβρίου 1974, υποχρέωση την οποία δεν εκπλήρωσε η Ιταλική Κυβέρνηση.

- 4 Αυτή η προσαρμογή θα είχε ως αποτέλεσμα την κατάργηση της διατάξεως του Ιταλικού Νόμου, του οποίου η παράβαση προσάπτεται στον κατηγορούμενο και θα είχε, κατά συνέπεια, τροποποιήσει τις προϋποθέσεις της εφαρμογής των ποινικών κυρώσεων που συνοδεύουν τον εν λόγω νόμο.
- 5 Όσον αφορά τη συσκευασία και την επισήμανση των βερνικιών, η οδηγία 77/728/ΕΟΚ, της 7ης Νοεμβρίου 1977, είχε, κατά την κρίσιμη εποχή, θεσπιστεί από το Συμβούλιο, δυνάμει, όμως, του άρθρου 12, τα κράτη μέλη διαθέτουν προθεσμία που δεν παρέρχεται παρά στις 9 Νοεμβρίου 1979 για τη θέση σε εφαρμογή των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων που είναι αναγκαίες για τη συμμόρφωση προς την εν λόγω οδηγία.
- 6 Η μεταφορά στην ιταλική εσωτερική έννομη τάξη των διατάξεων αυτής της οδηγίας θα πρέπει επίσης να έχει ως αποτέλεσμα την κατάργηση των διατάξεων του ιταλικού νόμου, του οποίου η μη τήρηση αποτελεί τη βάση της ποινικής δίωξης του κατηγορουμένου.
- 7 Τόσο όσον αφορά τους διαλύτες, όσο και τα βερνίκια που παρασκευάζει στην επιχείρησή του, ο κατηγορούμενος συμμορφώθηκε, όσον αφορά τη συσκευασία και επισήμανση, αφενός, προς τις διατάξεις της οδηγίας 73/173/ΕΟΚ (διαλύτες) την οποία η Ιταλική Κυβέρνηση παρέλειψε να μεταφέρει στην εσωτερική της έννομη τάξη και, αφετέρου, προς τις διατάξεις της οδηγίας 77/728/ΕΟΚ (βερνίκια) της οποίας τα κράτη μέλη πρέπει να διασφαλίσουν την εκτέλεση για τις 9 Νοεμβρίου 1979.
- 8 Η απάντηση στα υποβληθέντα ερωτήματα, εκ των οποίων τα τέσσερα πρώτα αφορούν την οδηγία 73/173/ΕΟΚ και το πέμπτο, την οδηγία 77/728/ΕΟΚ, πρέπει να επιτρέψουν στο εθνικό δικαστήριο να αποφασίσει αν οι προβλεπόμενες από τον ιταλικό νόμο 245 ποινές, σε περίπτωση παραβάσεως των διατάξεών του, μπορούν να εφαρμοσθούν στην προκειμένη περίπτωση.

Α — Όσον αφορά την ερμηνεία της οδηγίας 73/173/ΕΟΚ

- 9 Αυτή η οδηγία θεσπίστηκε δυνάμει του άρθρου 100 της Συνθήκης και της οδηγίας του Συμβουλίου της 27ης Ιουνίου 1967 (GU 196, της 16.8.1967, σ. 1) όπως τροποποιήθηκε στις 21 Μαΐου 1973 (ΕΕ ειδ. έκδ. 13/002, σ. 84 επ) περί τροποποίησης της οδηγίας της 27ης Ιουνίου 1967 «περί προσεγγίσεως των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων, περί ταξινομήσεως, συσκευασίας και επισημάνσεως των επικινδύνων ουσιών (διαλυτών)».

- 10 Αυτή η οδηγία κατέστη αναγκαία, λόγω του γεγονότος ότι οι επικίνδυνες ουσίες και τα επικίνδυνα παρασκευάσματα αποτελούν το αντικείμενο, εντός των κρατών μελών, κανονιστικών ρυθμίσεων που εμφανίζουν αισθητές διαφορές, ιδίως όσον αφορά την επισήμανση, τη συσκευασία και την ταξινόμηση ανάλογα με το βαθμό κινδύνου που εμφανίζουν τα εν λόγω προϊόντα.
- 11 Αυτές οι διαφορές αποτελούσαν εμπόδιο στο εμπόριο και στην ελεύθερη κυκλοφορία των προϊόντων και είχαν άμεση επίπτωση επί της εγκαθιδρύσεως και της λειτουργίας της αγοράς των επικινδύνων παρασκευασμάτων, όπως είναι οι διαλύτες που χρησιμοποιούνται συχνά τόσο από τις βιομηχανικές, γεωργικές και βιοτεχνικές επιχειρήσεις όσο και για οικιακές χρήσεις.
- 12 Προς εξάλειψη αυτών των διαφορών, η οδηγία προέβλεψε ορισμένο αριθμό ρητών διατάξεων που αφορούν την ταξινόμηση, τη συσκευασία, την επισήμανση των εν λόγω προϊόντων (άρθρο 2, παράγραφοι 1, 2 και 3, άρθρα 4, 5 και 6).
- 13 Όσον αφορά το άρθρο 8 που ειδικώς αναφέρει ο εθνικός δικαστής και το οποίο απαγορεύει στα κράτη να περιορίζουν ή παρεμποδίζουν για λόγους ταξινομήσεως, συσκευασίας ή επισήμανσεως τη διάθεση στην αγορά επικινδύνων παρασκευασμάτων που πληρούν τις απαιτήσεις της οδηγίας, παρόλον ότι αναφέρει γενική υποχρέωση, δεν έχει αυτόνομη αξία, δεδομένου ότι δεν αποτελεί παρά το αναγκαίο συμπλήρωμα των αναφερομένων στα προαναφερθέντα άρθρα διατάξεων προς διασφάλιση της ελεύθερης κυκλοφορίας των οικείων προϊόντων.
- 14 Τα κράτη μέλη όφειλαν να θέσουν σε εφαρμογή αυτή την οδηγία 73/173/ΕΟΚ, κατά το άρθρο 11, εντός προθεσμίας 18 μηνών από την κοινοποίησή της.
- 15 Η κοινοποίηση αυτή έγινε σε όλα τα κράτη στις 8 Ιουνίου 1973.
- 16 Η προθεσμία των 18 μηνών παρήλθε στις 8 Δεκεμβρίου 1974 και, κατά την κρίσιμη εποχή των πραγματικών περιστατικών της υποθέσεως, οι διατάξεις της οδηγίας δεν είχαν τεθεί σε εφαρμογή στην ιταλική εσωτερική έννομη τάξη.
- 17 Υπ' αυτές τις συνθήκες, ο εθνικός δικαστής διαπιστώνοντας ότι «υφίστατο πρόδηλη αντίφαση μεταξύ της κοινοτικής κανονιστικής ρυθμίσεως και του εσωτερικού ιταλικού δικαίου» διερωτήθηκε «ποια από τις δύο αυτές κανονιστικές ρυθμίσεις έπρεπε να υπερισχύσει στην προκειμένη περίπτωση» και υπέβαλε στο Δικαστήριο το ακόλουθο πρώτο προδικαστικό ερώτημα:

«Συνιστά η οδηγία 173/73/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 4ης Απριλίου 1973, και ειδικότερα το άρθρο της 8, διάταξη απευθείας εφαρμογής, η οποία παρέχει στους ιδιώτες υποκειμενικά δικαιώματα που τα εθνικά δικαστήρια οφείλουν να διασφαλίζουν;»

- 18 Αυτό το ερώτημα εγείρει το γενικό πρόβλημα της νομικής φύσεως των διατάξεων οδηγίας εκδοθείσας δυνάμει του άρθρου 189 της Συνθήκης.
- 19 Σχετικώς το Δικαστήριο έκρινε ήδη, με πάγια νομολογία, πρόσφατα δε με την απόφαση της 1ης Φεβρουαρίου 1977, που εκδόθηκε στην υπόθεση 51/76 *Nederlandse Ondernemingen, Raccolta* 1977, σ. 126, ότι παρόλον ότι, δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 189, οι κανονισμοί ισχύουν άμεσα και, κατά συνέπεια, εκ της φύσεώς τους είναι ικανοί να παράγουν άμεσα αποτελέσματα, δεν προκύπτει από αυτό ότι άλλες κατηγορίες πράξεων, αναφερόμενες σ' αυτό το άρθρο, δεν μπορούν ποτέ να παραγάγουν ανάλογα αποτελέσματα.
- 20 Θα ήταν ασυμβίβαστο προς το δεσμευτικό αποτέλεσμα, που το άρθρο 189 αναγνωρίζει στην οδηγία, το να αποκλεισθεί καταρχήν η δυνατότητα επικλήσεως της υποχρεώσεως που επιβάλλει από πρόσωπα που αφορά.
- 21 Ειδικότερα, στις περιπτώσεις κατά τις οποίες οι κοινοτικές αρχές έχουν, με οδηγία, υποχρεώσει τα κράτη μέλη να υιοθετήσουν ορισμένη συμπεριφορά, η πρακτική αποτελεσματικότητα μιας τέτοιας πράξεως θα αποδυναμώνετο αν δεν επιτρεπόταν, στα υποκείμενα δικαίου να την επικαλεσθούν ενώπιον δικαστηρίου, και στα εθνικά δικαστήρια να τη λαμβάνουν υπόψη ως στοιχείο του κοινοτικού δικαίου.
- 22 Κατά συνέπεια, το κράτος μέλος που δεν έλαβε, εντός των προθεσμιών, τα επιβαλλόμενα με την οδηγία εκτελεστικά μέτρα, δεν μπορεί να αντιτάξει στα υποκείμενα δικαίου την μη εκπλήρωση, από το ίδιο, των υποχρεώσεων που η εν λόγω οδηγία συνεπάγεται.
- 23 Έπεται ότι ένα εθνικό δικαστήριο, επιληφθέν από υποκείμενο δικαίου, το οποίο συμμορφώθηκε προς τις διατάξεις μιας οδηγίας, αιτήσεως αποβλέπουσας στο να μη ληφθεί υπόψη εθνική διάταξη ασυμβίβαστη προς την εν λόγω οδηγία, η οποία δεν μεταφέρθηκε εντός των προθεσμιών στην εσωτερική έννομη τάξη παραβάτου κράτους, πρέπει να δεχθεί αυτή την αίτηση, αν η εν λόγω υποχρέωση είναι ανεπιφύλακτη και επαρκώς ακριβής.

- 24 Πρέπει, επομένως, να δοθεί στο πρώτο ερώτημα η απάντηση ότι ένα κράτος μέλος δεν μπορεί να εφαρμόσει τον εσωτερικό του νόμο — ακόμα κι αν συνοδεύεται από ποινικές κυρώσεις — που δεν έχει ακόμα προσαρμοστεί προς την οδηγία, μετά την παρέλευση της ταχθείσας για την εφαρμογή της προθεσμίας, σε πρόσωπο το οποίο συμμορφώθηκε προς τις διατάξεις της εν λόγω οδηγίας.
- 25 Με το δεύτερο ερώτημα, ο εθνικός δικαστής ερωτά, στην ουσία, αν το κράτος, στο οποίο απευθύνεται η οδηγία, μεταφέροντας τις διατάξεις της οδηγίας περί διαλυτών στην εσωτερική του έννομη τάξη, μπορεί να ορίσει «υποχρεώσεις και όρια ακριβέστερα ή λεπτομερέστερα ή κατά οποιοδήποτε τρόπο διαφορετικά», κυρίως επιβάλλοντας την υποχρέωση αναγραφής επί των δοχείων μη απαιτούμενων από την οδηγία ενδείξεων.
- 26 Όπως προκύπτει από τις συνδυασμένες διατάξεις των άρθρων 3 και 8 της οδηγίας 73/173, δεν μπορούν να διατεθούν στην αγορά παρά μόνο οι διαλύτες που πληρούν «τις απαιτήσεις της παρούσης οδηγίας και του παραρτήματός της» και τα κράτη μέλη δεν έχουν την ευχέρεια να διατηρήσουν, παράλληλα προς την προβλεπόμενη με την εν λόγω οδηγία κανονιστική ρύθμιση για τις εισαγωγές, διαφορετική ρύθμιση για την εσωτερική αγορά.
- 27 Προκύπτει, επομένως, από το σύστημα της οδηγίας 73/173 ότι, τα κράτη μέλη δεν μπορούν να εισαγάγουν στην εθνική τους νομοθεσία προϋποθέσεις πιο περιοριστικές από τις προβλεπόμενες από την εν λόγω οδηγία, ή και λεπτομερέστερες, ή εν πάση περιπτώσει διαφορετικές, όσον αφορά την ταξινόμηση, τη συσκευασία και την επισήμανση των διαλυτών και ότι, αυτή η απαγόρευση επιβολής μη προβλεπόμενων περιορισμών εφαρμόζεται, τόσο στην άμεση διάθεση των προϊόντων στην εθνική αγορά, όσο και στα εισαγόμενα προϊόντα.
- 28 Πρέπει να δοθεί στο υποβληθέν από τον εθνικό δικαστή δεύτερο ερώτημα απάντηση κατ' αυτή την έννοια.
- 29 Με το τρίτο ερώτημα, ο εθνικός δικαστής ερωτά αν η υποχρέωση αναγραφής επί του διατιθέμενου προς πώληση δοχείου, η παρουσία του βενζολίου, του τολουόλιου και των ξυλόλιων στο διαλύτη, προσδιορίζοντας το ολικό τους ποσοστό και χωριστά το ποσοστό βενζολίου, βάσει του άρθρου 8 του νόμου 245, της 5ης Μαρτίου 1963, μπορεί να αποδειχθεί ασυμβίβαστο προς την αναφερθείσα οδηγία.
- 30 Το άρθρο 8 του ιταλικού νόμου 245, της 5ης Μαρτίου 1963, επιβάλλει την υποχρέωση «εφόσον οι διαλύτες περιέχουν βενζόλιο, τολουόλιο ή ξυλόλιο, να

επικολλλάται στα διατιθέμενα προς πώληση δοχεία ετικέττα αναφέρονσα την παρουσία αυτών των ουσιών στο διαλύτη, το ολικό ποσοστό αυτών των ουσιών και χωριστά το ποσοστό βενζολίου ...»

31 Εν τούτοις, το άρθρο 5 της οδηγίας 73/173/ΕΟΚ προβλέπει, σε όλες τις περιπτώσεις, την ένδειξη επί της συσκευασίας — με ευκρινή και ανεξίτηλα στοιχεία — της παρουσίας ουσιών που έχουν ταξινομηθεί ως τοξικές, κατά το άρθρο 2, όπως το βενζόλιο, καθώς και την ένδειξη, μόνο όμως σε ορισμένες περιπτώσεις, ουσιών που έχουν ταξινομηθεί ως επιβλαβείς, όπως είναι το τολουόλιο και τα ξυλόλια σε συμπύκνωση ανώτερη του 5%.

32 Αντιστρόφως, καμία ένδειξη δεν ορίζεται όσον αφορά το ποσοστό, χωριστό ή συνολικό, αυτών των ουσιών.

33 Πρέπει, επομένως, να δοθεί στον εθνικό δικαστή η απάντηση ότι η οδηγία 73/173 έχει την έννοια ότι δεν επιτρέπει σε εθνικές διατάξεις να επιβάλλουν την ένδειξη, επί των δοχείων συσκευασίας, της παρουσίας συστατικών των εν λόγω προϊόντων με όρους υπερβαίνοντες τους προβλεπόμενους με την εν λόγω οδηγία.

34 Το τέταρτο ερώτημα έχει ως εξής:

«Συνιστούν οι υπομνησθείσες εθνικές διατάξεις, που έχουν εφαρμογή αδιακρίτως σε όλα τα εμφανιζόμενα στην εσωτερική αγορά προϊόντα, κατά οποιοδήποτε τρόπο εμπόδιο, απαγόρευση ή περιορισμό του εμπορίου και της ελεύθερης κυκλοφορίας αυτών των προϊόντων, ακόμα και εάν έχουν θεσπισθεί προς το σκοπό διασφάλισης αυξημένης προστασίας της σωματικής ακεραιότητας των χρησιμοποιούντων τα εν λόγω προϊόντα;».

35 Αυτό το ερώτημα αφορά το άρθρο 36 της Συνθήκης, το οποίο επιτρέπει εξαιρέσεις από την αρχή της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων, εφόσον οι εξαιρέσεις αυτές δικαιολογούνται για λόγους δημόσιας ασφάλειας, προστασίας της υγείας και της ζωής των προσώπων και των ζώων.

36 Όταν, κατ' εφαρμογή του άρθρου 100 της Συνθήκης, οι κοινοτικές οδηγίες προβλέπουν την εναρμόνιση των μέτρων που είναι αναγκαία — μεταξύ άλλων — για να διασφαλίσουν την προστασία της υγείας των προσώπων και των ζώων και θεσπίζουν κοινοτικές διαδικασίες ελέγχου της τηρήσεώς τους, η επίκληση του άρθρου 36 παύει να είναι δικαιολογημένη, δεδομένου ότι οι κατάλληλοι

έλεγχοι πρέπει στο εξής να πραγματοποιούνται και τα μέτρα προστασίας να λαμβάνονται στο χαραχθέν από την οδηγία εναρμονίσεως πλαίσιο.

- 37 Η οδηγία 73/173/ΕΟΚ προέβλεψε ότι, όταν ένα κράτος μέλος διαπιστώνει ότι ένα επικίνδυνο παρασκεύασμα, αν και σύμφωνα με τις προδιαγραφές αυτής της οδηγίας, παρουσιάζει κίνδυνο για την υγεία ή την ασφάλεια μπορεί να ανατρέξει προσωρινώς και υπό τον έλεγχο της Επιτροπής, σε ρήτρα διασφαλίσεως προβλεπόμενη στο άρθρο 9 της οδηγίας, σύμφωνα με τη διαδικασία και τους τύπους που ορίζει το εν λόγω άρθρο.
- 38 Από αυτό προκύπτει ότι οι εθνικές διατάξεις που βαίνουν πέραν των προβλεπόμενων με την οδηγία 73/173 δεν συμβιβάζονται προς το κοινοτικό δίκαιο, παρά μόνο αν έχουν θεσπισθεί κατά τη διαδικασία και τους τύπους που ορίζει το άρθρο 9 της εν λόγω οδηγίας.

Β — Όσον αφορά την ερμηνεία της οδηγίας 77/728/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 7ης Νοεμβρίου 1977

- 39 Με το πέμπτο ερώτημα, ο εθνικός δικαστής ερωτά αν η οδηγία 77/728/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 7ης Νοεμβρίου 1977 και ειδικότερα το άρθρο της 9, έχει άμεση και απευθείας εφαρμογή, λαμβανομένων υπόψη των επιβαλλόμενων στα κράτη μέλη απαγορεύσεων από την ημερομηνία της κοινοποιήσεώς της, στην περίπτωση κατά την οποία ο ιδιώτης, βασιζόμενος στη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη, συμμορφώθηκε προς τις διατάξεις της εν λόγω οδηγίας, προ της παρελεύσεως της προβλεπόμενης για το κράτος μέλος προθεσμίας προσαρμογής.
- 40 Η εν λόγω οδηγία έχει αντικείμενο ανάλογο με το αντικείμενο της οδηγίας 73/173/ΕΟΚ κατά το ότι προβλέπει παρόμοια κανονιστική ρύθμιση με τα παρασκευάσματα που περιέχουν επικίνδυνες ουσίες προοριζόμενες να χρησιμοποιηθούν στα χρώματα, βερνίκια, μελάνη, κόλλες, και συναφή προϊόντα.
- 41 Κατά το άρθρο 12, τα κράτη μέλη οφείλουν να τη θέσουν σε εφαρμογή εντός προθεσμίας 24 μηνών από της κοινοποιήσεώς της που πραγματοποιήθηκε στις 9 Νοεμβρίου 1977.
- 42 Επομένως, η εν λόγω προθεσμία δεν παρήλθε και τα κράτη στα οποία απευθύνεται διαθέτουν προθεσμία λήγουσα στις 9 Νοεμβρίου 1979 για να μεταφέρουν τις διατάξεις της οδηγίας 77/728/ΕΟΚ στην εσωτερική τους έννομη τάξη.

- 43 Από αυτό προκύπτει, για τους λόγους που αναπτύχθηκαν στην αιτιολογία της απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα του εθνικού δικαστή, ότι μόνο κατά τη λήξη της ορισθείσας περιόδου και σε περίπτωση μη εκπληρώσεως από το κράτος μέλος των υποχρεώσεών του, η οδηγία — και ιδίως το άρθρο της 9 — θα μπορέσει να έχει τα περιγραφόμενα στην απάντηση στο πρώτο ερώτημα αποτελέσματα.
- 44 Εφόσον δεν έχει παρέλθει αυτή η προθεσμία, τα κράτη μέλη παραμένουν ελεύθερα ως προς το θέμα αυτό.
- 45 Όταν ένα κράτος μέλος μετέφερε τις διατάξεις μιας οδηγίας στην εσωτερική του έννομη τάξη, προ της λήξεως της ορισθείσας από την οδηγία αυτή περιόδου, το εν λόγω γεγονός δεν μπορεί να συνεπάγεται αποτελέσματα ως προς άλλα κράτη μέλη.
- 46 Δεδομένου ότι η οδηγία, από τη φύση της, δεν επιβάλλει υποχρεώσεις παρά στα κράτη μέλη, δεν είναι δυνατό ιδιώτης να επικαλείται την αρχή της «δικαιολογημένης εμπιστοσύνης» προ της παρελεύσεως της προβλεπόμενης για την εφαρμογή της προθεσμίας.
- 47 Πρέπει, επομένως, να δοθεί στο πέμπτο ερώτημα η απάντηση ότι η οδηγία 77/728 του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, της 7ης Νοεμβρίου 1977, και ειδικότερα το άρθρο της 9, δεν μπορεί να συνεπάγεται, υπέρ του ιδιώτου, ο οποίος συμμορφώθηκε προς τις διατάξεις της εν λόγω οδηγίας προ της παρελεύσεως της προθεσμίας προσαρμογής που προβλέπεται για το κράτος μέλος, κανένα αποτέλεσμα το οποίο θα μπορούσε να ληφθεί υπόψη από τα εθνικά δικαστήρια.

(Τα δικαστικά έξοδα παραλείπονται)

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε, με Διάταξη της 8ης Μαΐου 1978, η Pretura Penale του Μιλάνου, αποφαινεται:

- 1) Ένα κράτος μέλος δεν μπορεί να εφαρμόσει τον εσωτερικό του νόμο — ακόμα κι αν συνοδεύεται από ποινικές κυρώσεις — που δεν έχει ακόμα προσαρ-

μοστεί προς την οδηγία, μετά την παρέλευση της ταχθείσας για την εφαρμογή της προθεσμίας, σε πρόσωπο το οποίο συμμορφώθηκε προς τις διατάξεις της εν λόγω οδηγίας.

- 2) Προκύπτει από το σύστημα της οδηγίας 73/173 ότι, τα κράτη μέλη δεν μπορούν να εισαγάγουν στην εθνική τους νομοθεσία προϋποθέσεις πιο περιοριστικές από τις προβλεπόμενες από την εν λόγω οδηγία, ή και λεπτομερέστερες, ή εν πάση περιπτώσει διαφορετικές, όσον αφορά την ταξινόμηση, τη συσκευασία και την επισήμανση των διαλυτών και ότι, αυτή η απαγόρευση επιβολής μη προβλεπόμενων περιορισμών εφαρμόζεται, τόσο στην άμεση διάθεση των προϊόντων στην εθνική αγορά όσο και στα εισαγόμενα προϊόντα.
- 3) Η οδηγία 73/173 έχει την έννοια ότι δεν επιτρέπει σε εθνικές διατάξεις να επιβάλλουν την ένδειξη, επί των δοχείων συσκευασίας, της παρουσίας συστατικών των εν λόγω προϊόντων με όρους υπερβαίνοντες τους προβλεπόμενους με την εν λόγω οδηγία.
- 4) Οι εθνικές διατάξεις που βαίνουν πέραν των προβλεπόμενων με την οδηγία 73/173 δεν συμβιβάζονται προς το κοινοτικό δίκαιο, παρά μόνο αν έχουν θεσπισθεί κατά τη διαδικασία και τους τύπους που ορίζει το άρθρο 9 της εν λόγω οδηγίας.
- 5) Η οδηγία 77/728 του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, της 7ης Νοεμβρίου 1977, και ειδικότερα το άρθρο της 9, δεν μπορεί να συνεπάγεται, υπέρ του ιδιώτου, ο οποίος συμμορφώθηκε προς τις διατάξεις της εν λόγω οδηγίας προ της παρελεύσεως της προθεσμίας προσαρμογής που προβλέπεται για το κράτος μέλος, κανένα αποτέλεσμα, το οποίο θα μπορούσε να ληφθεί υπόψη από τα εθνικά δικαστήρια.

Κρίθηκε από το Δικαστήριο στο Λουξεμβούργο στις 5 Απριλίου 1979.

Mertens de Wilmars

Mackenzie Stuart

Pescatore

Sørensen

O'Keefe

Bosco

Touffait

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 5 Απριλίου 1979.

Ο γραμματέας

A. Van Houtte

Ο προεδρεύων

J. Mertens de Wilmars

(πρόεδρος τμήματος)